

PUST

KAJ JE PUST

- **Pust** (*Pustni teden*) je čas, ko se napravimo v pustno šemo, maškaro.

ZGODOVINA

- Pustni čas je premakljiv in je odvisen od velike noči. Prava pustna dneva sta dva; pustna nedelja (v liturgiji quinquagesima) in pustni torek. Ime tega časa se smiselno veže na latinsko besedno zvezo *domenica ante carnes tollendas* ali *levendas* (nedelja, preden se umakne, pusti meso, predpostna nedelja). Samo praznovanje pusta sega v predkrščansko dobo, njeno izročilo so prevzeli Rimljani in si vprepomladnem času ustvarili več praznikov ob katerih so se tudi šemili. Praznovanje in šemljenje se je kljub upiranju uveljavljajoče se Cerkve nadaljevalo tudi po pokristjanjenju; od 10. stoletja pa je odpor ponehal. V srednji Evropi so se po letu 1300 zabave prenesle na čas pred štiridesetdnevnim postom.

KURENT

- **Kurent** (tudi **korant**) je značilni pustni lik s Ptuja, Dravskega polja in okolice, v pustnem času nastopajo na tradicionalnem kurentovanju. Po izročilu s poskakovanjem kurenti s hudim truščem (zvonjenjem) iz dežele odganjajo zimo in zlo, vanjo pa kličejo pomlad ter dobro letino.

NAVADE KURENTA

- Kurent ima na sebi ovčjo kožo, okrog pasu pripete zvonce, na glavi ima masko, na nogah pa gamaše. Poznamo dve vrsti kurentov, pernatega markovskega in rogatega haloškega. Zraven nje ga pa ponavadi hodi vrag ali hudič.

LAUFARJI

- **Laufarija** je pustni običaj, ki se dogaja v Cerknem. Začne se prvo nedeljo po novem letu, ko se po drugi maši na ulicah Cerkna prikaže prvi Laufar. Drugo nedeljo prideta dva ali trije in tako vsako nedeljo več in več, vse do Debele nedelje (pustne nedelje). Obred traja do pustnega torka, ko simbolično kaznujejo **Pusta**. Tako preženejo zimo, da lahko nastopi pomlad.
- V laufariji so tako imenovani *laufarji* - to je skupina pustnih mask, ki šteje 25 članov. Znani so po lesenih maskah, ena maska je iz kože. Ime laufarji izhaja iz nemške besede "*laufen*" (tekati) in je nastalo zato, ker eni glavnih likov, ta terjasti, nenehno tekajo naokrog.

ZGODOVINA

- Nihče ne ve, kdaj so se te pustne šeme prvič pojavile v Cerknem in od kod so prišle. Po mnenju strokovnjakov izhaja še iz poganskih obredov. Znano je, da se je pustni obred po desetletja starem ustnem izročilu zadnjič odvijal leta 1914, pisnih gradiv o nastanku laufarije ali njenem poreklu ni. Nekaj mesecev pozneje je izbruhnila vojna, ki je od doma pregnala večino mladih fantov, ki so bili včasih edini, ki so se lahko obreda udeležili, še vedno pa so edini, ki ta obred izvajajo. Tako ni bilo več nikogar, ki bi skrbel za pripravo in izvedbo laufarije, pa tudi časi so bili za takšno zabavo prerresni. Potem je prišla italijanska zasedba, za njo nova vojna in laufarija je počasi utonila v pozabo.

POTEK

- Šego z dolgo tradicijo, si je mogoče ogledati samo v pustnem času v živo na cerkljanskih ulicah. Vsi laufarji imajo značilna imena: *Ta pijan in Ta pijana, Ta star, Ta bršljanov*, večinoma nastopajo v parih. Vsi dialogi so v cerkljanskem narečju, ki vsebuje tudi veliko besednih iger. Glavna ideja Laufarije je, da pred cesarsko kraljevo sodnijo pripeljejo Pusta. Pust je glavni igralec laufarije, obsojen je na smrt. Njegova pustna obleka tehta okoli 100 kilogramov in je narejena iz mahu. Sodnik mu prebere obtožnico - kalamon, v kateri je zapisano vse, kar se je v preteklem letu slabega ali napačnega na Cerkljanskem zgodilo. Pusta spoznajo za krivega in ga obsodijo na smrt. Obsodbo na pustni torek ponovijo in zatem pusta usmrtijo. Ko pust umre, se mora zima posloviti in lahko nastopi pomlad. Pusta med obtožnico pazijo cerkljanski pustni pazniki - *Ta terjasti*, Pusta spremlja njegov brat *Ta smrekov*, ki ima obleko iz smrekovih vejic.

- HVĀLA ZA
POZORNOST